

Het kan wel

Kerkdienst in de Christus Triumfatorkerk

zondag 2 november 2025

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Lezing: Lucas 19: 1-10

KOMEN

- Welkomstwoord
- Aanvangslied: 'Wat God doet, dat is welgedaan' (909:1 en 2)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag: Psalm 126a (gemeente, solo)
- Kyriëgebed
- Glorialied 'Gij hebt, o Vader van het leven' (Lied 823: 1 en 4)

WOORD

- Met de kinderen
 - Gebed*
 - Gesprek*
 - Lied: via de beamer: de tien woorden rap: <https://www.youtube.com/watch?v=e4leFVzNHuw>*
- Lezing: Lucas 19: 1-10
- Lied: 'Jezus die langs het water liep' (Lied 531)
- Preek

Wie je bent en hoe je eruit ziet doet er toe in onze wereld.
Het helpt als je er goed uit ziet.
Mensen zijn eerder geneigd je te zien staan en je ter wille te zijn.
Je schijnt zelfs eerder een baan te krijgen, omdat een bedrijf met je voor de dag kan komen.
Er wordt eerder naar je geluisterd.
Hoe je je gedraagt en wat je karakter is helpt ook.
Als je opgeruimd ben en goedlachs dan kom je makkelijker ergens mee weg dan als je alles altijd van de sombere kant bekijkt.
Mensen haken liever bij je aan als je een positief verhaal hebt. Als je je plannen in een optimistisch jasje weet te gieten. Als je een *flow* weet te creëren waar mensen graag bij aansluiten.

Als het lukt zo'n flow te veroorzaken dan win je zomaar opeens de verkiezingen.
John F. Kennedy lukte het ooit geheel tegen de verwachting in. Barack Obama deed het met zijn boodschap van hoop en *Yes we can!* Henry Bontebal lukte het bijna met zijn verhaal van fatsoen en verbinding. En uiteindelijk was de winnaar woensdag – tenminste dat denken we nu bijna alle stemmen zijn geteld – Rob Jetten. Hij is toch een soort kruising van Kennedy – qua uiterlijk dan en Obama: zijn *Yes we can*, werd: het kan wèl.
En wát er dan precies kan – ach dat zie we nog wel.
Volgens de buitenlandse media is Rob Jetten een *posterboy* – zo las ik. Hoe dat ook: wie je bent en hoe je eruit ziet doet er toe in onze wereld.

Dat is niet iets nieuws. Dat is eigenlijk altijd al zo geweest. Misschien was het in het verleden nog wel erger dan vroeger. In de middeleeuwen liep je het risico om als heks verbrand te worden als je als vrouw niet aan de heersende schoonheidsidealen beantwoordde en daarbij ook nog afwijkend verdrag vertoonde.

Als Romeins keizer had je meer macht en invloed als je er stoer en sterk uitzag. Als je gezag afdwong door je postuur en je voorkomen. Je was een godenzoon en zo moest je er ook uitzien.

En dat alles had Zacheüs niet. Hij was klein van stuk, zo lezen we. En dat staat er niet voor niets. In Bijbelse tijden was dat nog erger. Als je er niet mooi uit zag of een lichamelijk gebrek had – zoals klein zijn – dan werd zelfs gezien als een teken van slecht gedrag. *Lelijke mensen doen ook lelijke dingen*, dat was het uitgangspunt. Als je toevallig klein van stuk was, dan dachten mensen – langere mensen – dat je een slecht mens was – zo ging het, kort door de bocht geformuleerd. En dus schrijft Lucas niet zomaar dat Zacheüs klein van stuk was. Dat helpt bij het frame dat Lucas opwerpt in zijn verhaal.

Zacheüs is klein, dus zal hij wel niet deugen.

En dan is hij ook nog tollenaar, hoofdtollenaar zelfs, erger kan niet. Hij vraagt meer belasting dan de mensen hoeven te betalen om er zelf beter van te worden. Klein en oneerlijk. Zie je wel.

Niemand vond Zacheüs aardig. Ze waren afhankelijk van deze ambtenaar. Hij leefde van hun geld en ze konden er niets aan doen. De dorpsgenoten van Zacheüs zaten bij hem in de tang.

Tot vandaag.

Totdat Jezus met zijn leerlingen op weg naar Jeruzalem Jericho binnen wandelt.

Totdat Zacheüs besluit dat hij Jezus wil zien.

Totdat de ogen van Jezus en Zacheüs elkaar ontmoeten.

Dat is het keerpunt in het verhaal.

Niemand zag Zacheüs daar in die boom. Ze lopen onder hem door of negeren hem.

Jezus wel. Hij kijkt omhoog.

En Jezus ziet geen klein miezerig mannetje. Jezus ziet een mens. Jezus ziet de mens waar Hij naar opzoek is. Waar Hij voor gekomen is. Jezus ziet het verlangen van Zacheüs.

Zacheüs wilde Jezus zien. Is het louter nieuwsgierigheid? Nee, er moet ergens ook een onrust zijn. Een knagend geweten. Hij zal toch weten dat Jezus niet heel vriendelijk is voor rijke mensen die hun bezit belangrijker vinden dan hun medemens of hun geloof?

Jezus kijkt omhoog en ziet een mens. Een mens dat als een vrucht in een vijgeboom hangt. Rijp om geplukt te worden. Om gered te worden uit zijn afgestompte, kortzichtige leven. Jezus kijkt voorbij aan de vooringenomenheid en de onverschilligheid van de inwoners van Jericho, en hij kijkt door de corruptie en hebzucht van Zacheüs heen.

Wat een schok voor de omstanders. Dat Jezus nu uitgerekend dit onoogelijke mannetje aanspreekt. Notabene de óorzaak van hun armoë. Hij die alle religieuze wetten juist aan zijn laars lapt. Over naastenliefde en zo. Die kleine tollenaar die alles doet wat God verboden heeft. Zo wordt Jezus toch ook besmet met het slechte gedrag van Zacheüs?

Dat frame doorbeekt Jezus. Juist bij dit kereltje móet hij zijn. Want juist voor hem is Jezus naar Jericho gekomen. Jezus kijkt langs al die mooie, geslaagde, grote mannen en vrouwen heen en ziet alleen Zacheüs. Jezus ziet wat andere niet zien – of niet willen zien.

En het wordt nog erger al Jezus zegt: “Vandaag moet ik in uw huis verblijven.”

Want daar zegt Jezus nogal wat:

Het heden doorbreekt het frame waarin wij leven.

Vandaag moet ik in uw huis verblijven.

1) Daar zegt Jezus nogal wat. Allerst: vandaag. Nu. Dit is urgent. In een oude vertaling stond: heden. Heden moet ik in uw huis verblijven. Dit is wezenlijk voor de missie van Jezus en duld gen uitstel. Net als ooit aan het beguin van het Evangelie van Lucas de engel tegen de herders zei: “heden is voor u de heiland geboren, Christus de Heer.” Nú moet het gebeuren. Het koninkrijk breekt aan.

2) Het tweede dat opvalt aan Jezus’ woorden is: ‘Ik móet in je huis verblijven.’ Dat *moeten* duidt op Jezus’ missie. Zijn missie vanwege God. Het is dus een goddelijk moeten. Je komt dat woord ‘moeten’ met name ook tegen voor Jezus’ lijden en sterven, zijn missie van kruis en opstanding,

om zo mensen te redden. Waaronder dus ook Zacheüs. Juist bij jou moet ik zijn – vandaag, om wie je bent. En wie je wordt!

3) Het derde dat opvalt is dat Jezus bij Zacheüs in zijn *huis* moet zijn. Je huis dat is wie je bent, waar je leeft, waar je thuis bent. Daár wil Jezus dus binnenkomen. Daar wil Hij thuis zijn. Het centrum vormen.

4) En het vierde: daar wil Jezus *verblijven*. Dus geen flitsbezoek, zoals politici in verkiezingstijd, die bij je aanbellen, met een flyer of een bloem - en dan weer doorgaan. Nee, Jezus *blijft*. Hij wil echt bij Zacheüs aan tafel. Hem ontmoeten. De maaltijd met hem delen. En als Hij dan weer verder gaat, want Jezus is op weg naar Jeruzalem, Hij is op weg om zijn ultieme missie te vervullen, van kruis en opstanding, dan wil Hij toch blijven in Zacheüs' leven. Want als Hij je Heer is, dan is dat niet maar voor even, of voor een enkele dag. Nee, dan is dat blijvend, voorgoed.

Vandaag moet ik in uw huis verblijven.

Dat breekt het hart van de tollenaar.

Die toenadering van Jezus brengt de omkeer teweeg.

Hier wordt Zacheüs bekeerd. Hij komt tot inkeer. Zijn hart ontdooid.

Zijn rijkdom, zijn machtspositie, zijn weelde. Het brengt hem geen geluk. Hij komt tot inkeer en dat betekent ook herstellen wat je kapot heb gemaakt, goedmaken en rechtzetten. En dat doet Zacheus dubbel en dwars. Jezus volgen betekent een radicale ommezwaai in je leven.

Waar Zacheüs álles tegen had.

Hij was klein, hij gedroeg zich kindrechtig. Hij was nog niet tot volle wasdom gekomen, daar wordt hij door Jezus geoogst. Hij groeit. Hij neemt zijn verantwoordelijkheid. Hij wordt volwassen.

Dit verhaal vertelt de missie van Jezus. Hij die gekomen is om te redden wat verloren is. Dat doet hij hier in Jericho, dat doet hij straks in Jeruzalem.

En zo maakt Lucas tegen alle heersende gewoontes, conventies in, van deze kleine afperser, dit miezerige mannetje een van de helden van zijn Evangelie. In dit korte verhaaltje van tien versen vat Lucas zijn Evangelie samen. Juist Zacheüs moet het zijn die vertelt van de drie grote thema's uit het evangelie van Lucas:

- 1) Het probleem van bezit en rijkdom. Hoe het je af kan houden van Jezus en het koninkrijk.
 - 2) De totaal andere omgang van Jezus met mensen van buiten de maatschappij, met zondaars, dan zijn tijd- en geloofsgenoten en
 - 3) het geloof in Jezus en het rijk dat hij verkondigd, dat levensveranderend werkt.
- Jezus laat zich niet framen. Hij zet de wereld op zijn kop.
Deze buitenstaander wordt weer deel van de familie van Abraham.

Vandaag kan dit huis, vandaag kan ons, kan u en jou redding ten deel vallen.

Hoe? Door je te laten aanspreken door Jezus. Nu, vandaag

Door je te laten aankijken door Jezus, laat hij maar door je heen kijken en laat hem maar zien wat er diep in je is. Dat is eng, maar dat is niet iets om bang voor te zijn. Maak maar met dit verhaal een analyse van je leven. Waar leef ik voor en doet dat er echt toe?

Wat draag ik als ballast met me mee en lukt het me er afstand van te nemen?

En wat is het toch – als het me niet lukt – wat zit me in de weg?

Dat is wat het Evangelie doet met mensen: het brengt je tot inkeer en zo tot geloof. Je ontdekt een andere manier van leven. Het nieuwe leven. Hoe groot en sterk, hoe klein en kwetsbaar je ook bent. *Het kan wel*. Amen

- Muzikaal intermezzo

ANTWOORD

- Lied: 'Wat te kiezen' (lied 843)
- Dankgebed, voorbeden Stil gebed, Onze Vader

- Inzameling van de gaven

GAAN

- Slotlied: 'Waar God de Heer zijn schreden zet' (Lied 723)
- Zegen